

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2022 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny- Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Brygida Łagodzińska

po rozpoznaniu w dniu 29 grudnia 2022 w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółka z o.o. z siedzibą w P.

przeciwko (...) SA z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 21 kwietnia 2022 roku

sygn. akt I C 658/21

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a. w punkcie 1. zasądzoną kwotę obniża do kwoty 811,80 zł (osiemset jedenaście złotych osiemdziesiąt groszy);

b. w punkcie 3. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2 017 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu,

c. uchyla punkt 4,

d. w punkcie 5. nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu kwotę 890,87 zł z tytułu nieuiszczonych kosztów sądowych;

II. w pozostałej części apelację oddala;

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 320 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Brygida Łagodzińska

UZASADNIENIE

Powód (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i orzeczenie, że pozwany (...) SA z siedzibą w W. winien zapłacić powodowi kwotę 9 527,10 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 23 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty oraz wniósł o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych.

Zarządzeniem z dnia 20 maja 2021 r. stwierdzono brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym.

W odpowiedzi na pozew (...) SA z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z uwzględnieniem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2022 roku w punkcie 1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2 694,60 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 9 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty; w punkcie 2. oddalił powództwo w pozostałej części; w punkcie 3. zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 747,48 zł tytułem kosztów procesu oraz w punkcie 4. nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu kwotę 249,44 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych związanych z wynagrodzeniem biegłego od uwzględnionej części powództwa oraz w punkcie 5. nakazał sięgnąć z zasądzanego na rzecz powoda świadczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu kwotę 641,43 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych związanych z wynagrodzeniem biegłego od oddalanej części powództwa.

Od wyroku apelację wniósł pozwany zaskarżając orzeczenie w części tj. w pkt 1., 3., 4., i 5. w całości. Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił:

I. naruszenie prawa materialnego:

a. art. 362 k.c. oraz art. 354 § 2 k.c. w zw. z art. 822 § 1 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych w zw. z art. 9 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, poprzez ich niezastosowanie, podczas gdy poszkodowany obowiązany był do minimalizowania w miarę możliwości skutków szkody i nie przyczyniania się do jej powiększania, a więc do korzystania z najmu samochodu oferowanego przez podmiot zapewniający niższą stawkę oraz do współpracy z pozwanym przy likwidacji szkody i organizowanie naprawy, która zakończyłaby się w możliwie najkrótszym czasie.

b. art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 436 § 2 k.c. i art. 415 k.c. poprzez błędną wykładnię i zastosowanie polegające na przyjęciu, iż zwrot kosztów najmu za okres 43 dni był uzasadniony i pozostaje w normalnym związku przyczynowym ze szkodą, w sytuacji gdy uzasadniony i konieczny czas najmu wynosił maksymalnie 31 dni,

c. art. 361 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 822 § 1 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych poprzez jego błędne zastosowanie polegające na uznaniu, iż w przedmiotowej sprawie odszkodowanie odpowiadające kosztom przechowania pojazdu przez okres 39 dni pozostaje w granicach odpowiedzialności pozwanego za szkodę powstałą w wyniku kolizji, podczas gdy w związku przyczynowym pozostaje okres co najwyżej 5 dni przechowania pojazdu,

d. art. 510 § 1 i 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż przedłożona do pozwu umowa cesji wierzytelności jest ważna i skuteczna, w sytuacji gdy umowa przelewu wierzytelności w niedostateczny sposób indywidualizuje nabytą wierzytelność oraz nie określa dokładnie stosunku zobowiązaniowego, którego dotyczy zbywana wierzytelność, co skutkuje twierdzeniem, iż nie zawiera essentialia negotii umowy nazwanej, a zatem przedmiotowa umowa jest nieważna z uwagi na brak kauzy umowy przelewu wierzytelności,

II. naruszenie prawa procesowego, a mianowicie:

a. art. 232 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez uznanie, iż strona powodowa udowodniła w przedmiotowej sprawie, iż najem pojazdu zastępczego był konieczny i udowodniony przez okres 43 dni, a okres przechowania był zasadny przez okres 39 dni, podczas gdy ze zgromadzonego materiału wynika, iż naprawa pojazdu mogła się rozpocząć po przesłaniu kosztorysu przez pozwanego, albowiem interes warsztatu był zabezpieczony podpisaniem przez poszkodowanego upoważnieniem, a nadto kosztorysy stron miały niemal identyczny zakres,

III. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału faktycznego polegający na ustaleniu, iż:

a. pozwany nie kwestionował legitymacji czynnej powoda w toku postępowania, podczas gdy w piśmie procesowym pozwanego z dnia 5 kwietnia 2022 r. pozwany zakwestionował legitymację powoda do dochodzenia roszczeń wskazując na brak kauzy umowy przelewu wierzytelności,

b. po stronie powodowej występuje legitymacja czynna do dochodzenia odszkodowania od pozwanego, w sytuacji gdy umowa cesji wierzytelności jest nieważna, albowiem nie zawiera kauzy, zaś odszkodowanie z tytułu kosztów parkowania w ogóle nie było przedmiotem umowy przelewu.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, zmianę zaskarżonego wyroku poprzez stosunkowe rozdzielanie pomiędzy stronami kosztów postępowania w I instancji oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania w II instancji według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie apelacyjne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się częściowo zasadna.

Co do zarzutu braku legitymacji procesowej powoda to zarzut ten okazał się niezasadny. Na wstępie zauważyć należy wbrew stanowisku Sądu Rejonowego pozwany podniósł zarzut braku legitymacji powoda przed Sądem pierwszej instancji. Zarzut ten został podniesiony w piśmie z dnia 5 kwietnia 2022 roku. Nadto na uwadze należy mieć, że Sąd obowiązany jest z urzędu zbadać czy strony posiadają legitymację procesową w sprawie. Wskazać należy, że samoistny przelew ma charakter przyczynowy, więc dla ważności umowy przelewu wierzytelności niezbędnym warunkiem jest istnienie *causa cedendi*. Art. 510§2 k.c. przewiduje, że prawną przyczyną przelewu wierzytelności jest wykonanie istniejącego już między stronami zobowiązania, a ważność umowy zależy od istnienia tego zobowiązania (vide: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 listopada 2006 r. w sprawie V CSK 253/06 OSNC 2007 Nr 9 poz. 141). W niniejszej sprawie poszkodowany wyjaśnił, że powód naprawił jego samochód, wynajął pojazd zastępczy oraz parkował samochód do naprawy, a więc tym samym cesja obejmowała odszkodowanie za świadczenia, które wykonała strona powoda. A zatem istniało zobowiązanie od którego uzależniona była ważność umowy cesji. Ubocznie Sąd odwoławczy zauważył, że pozwany w toku postępowania likwidacyjnego wypłacił bezsporną część z tytułu najmu pojazdu oraz parkowania i na tym etapie postępowania nie kwestionował legitymacji powoda. W trakcie zaś postępowania sądowego zarzut ten podniósł dopiero bezpośrednio przed zamknięciem rozprawy w Sądzie pierwszej instancji.

Trafny był natomiast zarzut pozwanego naruszenia art. 232 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez uznanie, iż strona powodowa udowodniła w przedmiotowej sprawie, iż najem pojazdu zastępczego był konieczny i udowodniony przez okres 43 dni, a okres przechowania był zasadny przez okres 39 dni, podczas gdy ze zgromadzonego materiału wynika, iż naprawa pojazdu mogła się rozpocząć po przesłaniu kosztorysu przez pozwanego, albowiem interes warsztatu był zabezpieczony podpisaniem przez poszkodowanego upoważnieniem, a nadto kosztorysy stron miały niemal identyczny zakres. W okolicznościach przedmiotowej sprawy istotnym było oświadczenie poszkodowanego J. Ł. zawarte w upoważnieniu z dnia 22 marca 2018 roku, w którym poszkodowany oświadczył, że jeżeli z ustalonych okoliczności, warunków ubezpieczenia oc lub AC lub innych przepisów będzie wynikało, że odszkodowanie będzie niższe od kosztów poniesionych przez upoważnionego (...) spółkę z o.o. w S. to zobowiązuje się uregulować różnicę w terminie 7 dni, a w przypadku odmowy wypłaty odszkodowania przez zakład ubezpieczeń lub Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny zapłacić wszystkie koszty osobiście. Sąd pierwszej instancji odniósł się do zobowiązania poszkodowanego zawartego w upoważnieniu, ale zdaniem Sądu Okręgowego wyciągnął z jego treści nieuzasadnione wnioski. Stwierdzenie Sądu Rejonowego, że nie sposób oczekiwać od warsztatu naprawczego, iż podejmie ryzyko i rozpocznie naprawę pojazdu przed poznaniem ostatecznego stanowiska pozwanego, albowiem w takiej sytuacji brak byłoby pewności, iż pozwany pokryje wszystkie koszty naprawy, zaś poszkodowany po uzyskaniu końcowej informacji od pozwanego w jakiej wysokości otrzyma odszkodowanie może zmienić decyzję i zdecydować się np. na naprawę innymi, tańszymi częściami, aby nie dopłacać do naprawy z własnej

kieszeni, tym bardziej, że dla wysokości odszkodowania nie ma znaczenia czy poszkodowany pojazd naprawił i czy w ogóle ma taki zamiar pozostaje w sprzeczności z jednoznacznym oświadczeniem wyrażonym przez poszkodowanego. Poszkodowany zobowiązał się do zapłaty z tytułu naprawy pojazdu bez wskazania jakichkolwiek warunków czy ograniczeń. Zapłata nie została uzależniona od uznania odpowiedzialności przez zakład ubezpieczeń, wskazano w nim, że poszkodowany zapłaci wszystkie koszty w przypadku odmowy wypłaty odszkodowania przez zakład ubezpieczeń. Zobowiązanie nie zawiera również żadnych ograniczeń w przypadku uznania przez zakład ubezpieczeń niższych kosztów naprawy niż koszty wskazane i poniesione przez powoda. Poszkodowany w oświadczeniu o poniesieniu kosztów naprawy nie wskazał, że po otrzymaniu decyzji zakładu ubezpieczeń o wysokości odszkodowania zdecyduje czy naprawić samochód innymi, tańszymi częściami. Oświadczenie nie zawierało żadnych warunków. Nie sposób zatem uznać, że po decyzji zakładu ubezpieczeń poszkodowany mógł zmienić decyzję aby „nie dopłacać z własnej kieszeni” do naprawy. Tym samym skoro poszkodowany bez żadnych ograniczeń zobowiązał się do poniesienia kosztów naprawy to tym samym dalszy koszt najmu pojazdu zastępczego o dalsze 12 dni (poza 31 dni wypłacone przez pozwanego) oraz 24 dni parkowania (co do kosztów parkowania Sąd wypowie się poniżej) nie pozostają w związku przyczynowym ze szkodą. O ile niewątpliwie rację na powód podnosząc w odpowiedzi na apelację, że poszkodowany nie ma obowiązku kredytowania naprawy pojazdu, o tyle powód pomija okoliczności niniejszej sprawy, w tym właśnie wskazaną wyżej zgodę poszkodowanego, która miała istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Skoro poszkodowany zgodził się na poniesienie kosztów naprawy pojazdu, to tym samym nie zachodziła podstawa do wstrzymywania się z wykonaniem naprawy po otrzymaniu kosztorysu od pozwanego. Tym samym dalszy okres najmu nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z kolizją. Twierdzenia powoda, że zapis w umowie dotyczył jedynie sytuacji ostatecznych, gdy nawet postępowanie sądowe nie prowadzi do wypłaty należnego odszkodowania stanowi dowolną wykładnię zapisów umowy, która nie wynika z jej treści ani z zebranego materiału dowodowego.

Wskazać należy, że pozwany w odpowiedzi na pozew podnosząc zarzut dotyczący kosztów dodatkowych parkowania pojazdu (poza okres 5 dni) nie podniósł zarzutu, że koszty parkowania nie zostały objęte umową cesji. Przy czym zauważyć należy, że umowa cesji z dnia 22 marca 2018 roku (tego samego dnia została zawarta umowa przechowania) obejmuje całą wierzytelność z tytułu odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń za szkodę komunikacyjną. Okoliczność zaś, że koszty parkowania jeszcze nie powstały w chwili zawarcia umowy cesji nie ma wpływu na uznanie zasadności tych kosztów. Są one związane z kolizją drogową i pozostają w związku przyczynowym z tym zdarzeniem. Dopuszczalny jest przelew wierzytelności przyszłej wynikającej z umowy ubezpieczenia. Przelew na zabezpieczenie wierzytelności przyszłej wymaga dostatecznego oznaczenia tej wierzytelności. Może to nastąpić przez określenie stosunku prawnego i tytułu jej powstania, wskazania dłużnika i wierzyciela, a także sprecyzowania czasu, w którym powinna powstać. Umowa przelewu wierzytelności przyszłej - dostatecznie oznaczonej - przenosi wierzytelność na nabywcę z chwilą jej powstania (art. 510 § 1 k.c.), bez potrzeby zawierania przez strony dodatkowego porozumienia o charakterze rozporządzającym, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej lub strony inaczej postanowiły (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2021 roku IICSK 125/21).

Sąd Okręgowy zauważa, że pozwany dokonał zapłaty w postępowaniu likwidacyjnym za parkowanie obejmujące 5 dni, tym samym nie miał wątpliwości co do legitymacji procesowej powoda jak i zawartej umowy cesji. Okres parkowania niewątpliwie jest zbieżny z okresem najmu (poza technologicznym czasem naprawy). Skoro pozwany uznał okres 31 dni najmu pojazdu zastępczego to zgodził się z faktem, że dopiero po tym okresie pozwany wykonał swoje obowiązki związane z likwidacją szkody. Niewątpliwie zaś w tym okresie pojazd (w oczekiwaniu na naprawę) musiał być przechowywany. Uzasadniony okres najmu jak wyżej wskazano wynosi 31 dni (uznany przez pozwanego w odpowiedzi na pozew). A zatem okres parkowania również wynosi 31 dni minus czas technologiczny naprawy określony przez biegłego sądowego na maksymalnie 4 dni robocze (wraz z czynnościami związanymi z odbiorem pojazdu). Tym samym uzasadniony okres parkowania wynosi 27 dni. Przy czym pozwany wypłacił należność za 5 dni parkowania. A zatem koszt parkowania wynosi 811,80 zł, stawka 36,90 zł brutto, ilość dni 22 (łącznie 27 dni parkowania minus należność za 5 dni zapłacone w toku postępowania likwidacyjnego).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386§1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądzoną kwotę obniżył do kwoty 811,80 zł, a na podstawie art. 385 k.p.c. w pozostałej części apelację oddalił.

Konsekwencją powyższego była zmiana rozstrzygnięcia o kosztach procesu, którymi Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. obciążył powoda albowiem roszczenie zostało uwzględnione jedynie w niewielkim zakresie. Pozwany poniósł koszty w kwocie 2 017 zł (ustalone przez Sąd pierwszej instancji). Nieuiszczone koszty sądowe Sąd nakazał ściągnąć od powoda na podstawie art. 83 ust.2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. obciążając nimi strony stosunkowo tj. powoda w 70%, a pozwanego w 30%. Pozwany poniósł koszty: opłatę od apelacji 200 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 450 zł ustalone na podstawie §10 ust.1 pkt 1 w zw. z §2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Powód poniósł koszty zastępstwa procesowego w kwocie 450 zł ustalone na podstawie §10 ust.1 pkt 1 w zw. z §2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie. Po stosunkowym rozdzieleniu kosztów Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 320 zł.

Brygida Łagodzińska